

drinske in meniške fantazije» (262). Zato pa postavlja drugo sekularno trditev, da je prvotna evropska kultura slovenska in da sede v Alpah od davnine naprej — Slovenci (268) in to na ta način, da postulira na podlagi enačbe pastir = Slovenec kot prvotno kulturo v Alpah pastirsko kulturo, da s tem dokaže »faktično« prvobitnost slovenskega poseljenja Alp. Quod erat demonstrandum. Toda Tuma se moti, kajti prvotna evropska in prvotna alpska kultura je lovska in ne pastirska in se ne začne šele po ledeni dobi z naseljevanjem po solnčnih obronkih, nego že tekom ledene dobe same v njenih različnih medledenih perijodah. Razlog za naseljevanje po takšnih višinah pa ni bil nikdar estetičen (kolikšna sentimentalnost!), nego gospodarski, tako zlasti kesneje, tekom bronaste in njej sledečih dob, kjer je odločalo ležišče naravnih zakladov tudi lego človeških naselbin. Zdaj nam bo jasna druga Tumova sekularna enačba: Kelti, Iliri, Reti, Liguri, Veneti = Slovenci (275).

4.

»Da mi je alpinistika odprla pot do zadnjih kotov Julijskih Alp, da me je alpinizem dovedel do študija dotike človeka s narodo ter odprl novo pot znanstva, v tem je moje posebno zadoščenje. Taknil sem se,« nadaljuje Tuma v koncu Predgovora »v zadnji razpravi le mimogrede toponomije kot posebne panoge znanstva, zato bo treba samostojne nove knjige. Ako mi usoda še dopusti, da jo izvršim, potem bom lahko trdil, da sem izpolnil svojo nalogo.«

Kdor ima po takem delu tako zavest, je srečen; jaz bi se na Tumovem mestu zadovoljil z grenkim spoznanjem, da te naloge nisem niti pravilno razumel, kaj šele pričel.

(Članek zaključen dne 15. decembra 1931).

R. Ložar

Vjekoslav Cvetišić: Sa planina i gora. Dojmovi i utisci. Knjiga III. Zagreb, 1930.

Cvetišić je našel v svoji neambiciozni knjigi, kateri je napravil Tomislav Krizman banalen ovitek na še banalnejši papir čajnih zavitkov, dovolj lepih izrazov svojemu navdušenju nad gorsko narodo v naših in tujih Alpah. Slovenskim planinam so posvečena štiri poglavja tega delca in sicer »Dojmovi sa škratice«, »Po snijegu

na Kočnu«, »Mrzla gora« in »Reminiscence planinskih doživljaja«. Sorazmerno z naraščajočimi višinami gora, katere opisujemo, se manjša pri plan. literatu potreba in nujnost dovršenega estetskega izraza — o Himalaji bi mogel interesantno pisati tudi popolen diletant. Naše gore pa niso visoke, zato jim Cvetišićev izraz največkrat ne seže visoko, nego ostane v dolini in ostane ne ravno nezanimiv, pač pa neznačilen. Za opise majhnih gor je treba velikih mojstrov in profili naših hribov hočejo biti v Cvetišićevi knjigi odločno premonumentalni.

Knjižico krasi cela vrsta prilog v bakrotisku po fotografskih motivih avtorja samega in drugih. Posebne omembe sta vredna uvodni list »Grebeni Kočne« in »Kamničke Alpe« (28-29), ki očitujeta izbrusen čut za alpsko fotografijo.

R. Ložar

Velimir Blagojević: Karneval anđela. Beograd, 1930. Grafički institut »Narodna misao«, Beograd. Str. 84.

S to knjigo pesmi je težko. Naslovno stran je narisal M. Tartalja. Razkropljene figure. Vse nekam v zraku. Bledo. Brez izraza. Take so te pesmi. Čitaš, pa ne poje, pa ne ostane v srcu. Razmetane metafore, skonstruirane podobe, čudaški naslovi — skratka, zbirka je prišla v svet deset let prepozno. Prav poučno je čitati zdaj take modernistične pesmi: »Blagovest tiha / u rudi dršće / da blagovest duše ljubičaste / krotko zanika. / U polutami raskršće / sanja o smrti / plave i blage laste. / Neko plače, beli vrti. / U Tvojoj zeni / raste, i raste / jedan zaneti spas. / Neko plače, beli vrti / . —

Besede, besede, besede.

M. Jarc

Aleksander Vučo: Ako se još jednom setim ili Načela. Sa crtežima Marina Tartalje, Beograd S. B. Cvijanović. 1929.

Razkrajanje osebnosti. Utrinki, trudni in brez žara. Vučo je bil vse močnejši v svoji prejšnji knjigi »Koren Vida«. Osnovni motiv je bil metafizično iskanje izhoda iz materialistične vsakdanjosti. Borbenost pa je slednjič postala sama sebi namen, vsaka oblika se je razbila: linija se je ukrivljala vse do tle, da se je zdrobila. Ostal je mozaik, ki pa ni niti bleščeč več. To so vendar zapiski zelo trudnega človeka, pa samo zapiski brez umetniške sile. Ubrani so v melodijo: »Šta me se na kraju krajeva tiču toliki ljudi, koji